

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»**

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін
і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

для студентів

спеціальності

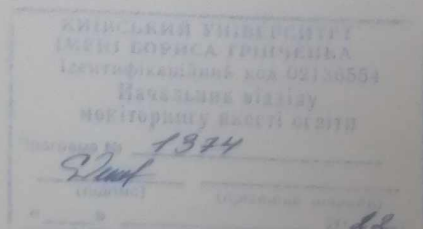
072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньої програми

Фінанси і кредит

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

Київ – 2022

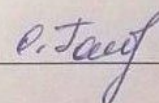
Розробник: Швед Тетяна Володимирівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

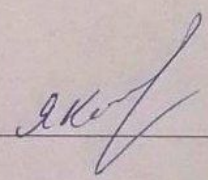
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від « 31 » серпня 2022 р. № 4

Голова циклової комісії Вікторія КАЗАКОВА

Робочу програму перевірено
« » _____ 2022 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	28
Модульний контроль	4	4
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	28
Форма семестрового контролю		екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Гроші та кредит” є формування системи базових знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики й розвитку банківської справи.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Гроші та кредит” є: вивчення сутності, функцій, концепції та ролі грошей і кредиту в ринковій економіці, закономірностей функціонування грошового ринку і грошової системи, основ побудови банківської системи та операцій банків; закономірностей розвитку і функціонування валютного ринку.

Предмет: сукупність грошово-фінансових відносин, що виникають в сучасній економіці України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності</i>		
ЗК-2	Здатність працювати автономно та виявляти лідерські навички	1 - 16
ЗК-7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	1 - 16
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК-1	Базові знання наукових понять і методів, необхідних для розуміння принципів функціонування фінансової системи	1 - 16
ФК-3	Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури	5 - 8
ФК-4	Володіння методологічною базою спостереження, ідентифікації, класифікації, аналізу, синтезу в професійній діяльності	1 - 16
ФК-8	Знання механізму функціонування фінансового ринку	13 - 16
<i>Предметні компетенції</i>		
	вміння застосовувати понятійний апарат дисципліни “Гроші та кредит”	1 - 16
	здатність самостійно визначати зміни до законодавства з питань функціонування грошового та кредитного ринку	4; 9
	здатність визначити вид та функцію грошей в конкретний момент часу	1; 2
	вміння оцінювати масу та швидкість обігу грошей	3
	вміння аналізувати попит та пропозицію грошей	3; 4

	здатність розраховувати кредити ануїтетним та класичним методами	10 - 12
	вміння визначити рівень інфляції в країні, її причини та наслідки	6
	готовність оцінювати стан, проблеми та перспективи розвитку грошового та кредитного ринку	9 - 16

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студент:

- застосовує професійно-профільовані знання у фінансовій сфері відповідно до видів роботи (ПРН-1);
- знає механізм функціонування фінансової системи держави в сучасних економічних умовах (ПРН-3);
- використовує понятійно-категоріальний апарат з дисципліни «Гроші та кредит»;
- самостійно визначає зміни до законодавства з питань функціонування грошового та кредитного ринку;
- визначає вид та функцію грошей в конкретний момент часу;
- вміє оцінювати масу та швидкість обігу грошей;
- вміє аналізувати попит та пропозицію грошей;
- самостійно розраховує грошовий мультиплікатор;
- самостійно розраховує вартість грошей в часі, грошовий потік;
- вміє розраховувати кредити ануїтетним та класичним методами;
- вміє визначити рівень інфляції в країні, її причини та наслідки;
- оцінює стан, проблеми та перспективи розвитку грошового та кредитного ринку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи грошей						
Тема 1. Сутність і функції грошей	6	2	1			3
Тема 2. Теорії грошей та грошово-кредитного регулювання	6	2	1			3
Тема 3. Грошовий оборот і грошова маса	8	2	2			4
Тема 4. Грошовий ринок	8	2	2			4
Модульна контрольна робота	2					
Разом за змістовим модулем 1	30	8	6	0	0	14
Змістовий модуль 2. Механізм функціонування грошової системи						
Тема 5. Грошові системи	7	2	1			4
Тема 6. Інфляція і стабілізація грошового обігу	7	2	1			4
Тема 7. Валютний ринок і валютні системи	7	2	2			3
Тема 8. Грошові реформи	7	2	2			3
Модульна контрольна робота	2					
Разом за змістовим модулем 2	30	8	6	0	0	14
Змістовий модуль 3. Теоретичні основи функціонування кредиту						
Тема 9. Формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	8	2	2			4
Тема 10. Необхідність та сутність кредиту	6	2	1			3
Тема 11. Види, форми та функції кредиту	7	2	1			4
Тема 12. Теоретичні засади процента	7	2	2			3
Модульна контрольна робота	2					
Разом за змістовим модулем 3	30	8	6	0	0	14
Змістовий модуль 4. Фінансово-кредитна система, характеристика її елементів						
Тема 13. Фінансові посередники на грошовому ринку	7	2	2			3
Тема 14. Центральний банк	6	2	1			3
Тема 15. Комерційні банки	7	2	1			4
Тема 16. Міжнародні валютно-кредитні організації	8	2	2			4
Модульна контрольна робота	2					
Разом за змістовим модулем 4	30	8	6	0	0	14
Разом	120*	32	24	0	0	56

* з урахуванням модульних контрольних робіт (8 год.)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи грошей

Тема 1. Сутність і функції грошей

Необхідність грошей. Гроші як форма вияву суспільних відносин. Специфіка вияву суті грошей у різних економічних системах. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну.

Форми вартості грошей: проста, повна, загальна, грошова, ідеальна. Роль держави у створенні грошей.

Поняття про функції грошей та їх еволюція. Функція міри і вартості, її суть, сфера використання. Масштаб цін. Ідеальний характер міри вартості. Ціна як грошовий вираз вартості товарів. Функція засобу обігу, її суть, сфера використання; реальність і кількісна визначеність грошей у цій функції. Функція засобу платежу, її суть, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання, еволюція. Функція засобу накопичення, її суть, сфера використання. Вплив часу на функцію засобу накопичення.

Світові гроші. Еволюція золота як світових грошей. Передумови використання національних та колективних валют як світових грошей. Взаємозв'язок функцій грошей.

Ключові слова: гроші, еволюція грошей, товарно-грошові відносини, засіб платежу, міра вартості, світові гроші.

Література: [1-3; 6; 9; 10].

Тема 2. Теорії грошей та грошово-кредитного регулювання

Класична кількісна теорія грошей, її основні постулати. Економічні причини появи кількісного підходу до вивчення ролі грошей. Еволюція постулатів кількісної теорії.

Металістична теорія грошей. Номіналістичне трактування суті грошей послідовниками кількісної теорії. Внесок Дж. Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей. Теорія макроекономічного аналізу: місткість ринку, принцип ефективного попиту, теорія зайнятості, норми відсотка.

Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії. Особливості монетаристських трактувань ролі держави в регулюванні економіки. Внесок М. Фрідмена у розробку монетарної політики на основі неокласичного варіанту кількісної теорії.

Зближення позицій монетаристів та неокейнсіанців у їхніх поглядах на грошово-кредитну політику в сучасних умовах. Стабілізаційна політика кейнсіанців. Кейнсіанська модель сукупного попиту та пропозиції. Стабілізаційна політика монетаристів.

Монетаристська модель сукупного попиту та пропозиції. Кейнсіансько-неокласичний синтез.

Ключові слова: класична теорія грошей, металістична теорія грошей, сучасний монетаризм, монетаристська модель, монетарна політика.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 3. Грошовий оборот і грошова маса

Грошовий оборот. Сутність та економічна основа грошового обороту. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування.

Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів. Сектор грошового обігу, сектор фіскально-бюджетного обороту, сектор кредитного обороту. Сектори готівкового та безготівкового обороту.

Маса грошей в обороті. Грошова маса: поняття, класифікація. Вплив зміни грошової маси на економічні процеси. Грошові агрегати: поняття, характеристика. Грошова база.

Швидкість обігу грошей: поняття; методи розрахунку; фактори, що її визначають.

Закон грошового обігу: сутність, вимоги та наслідки їх порушення.

Механізм зміни маси грошей в обороті. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційними банками.

Ключові слова: грошовий оборот, грошові потоки, готівковий оборот, безготівковий оборот, грошові агрегати, обіг грошей, маса грошей в обороті.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 4. Грошовий ринок

Основи функціонування грошового ринку. Суть грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Особливості прояву на грошовому ринку попиту, пропозиції та ціни.

Інституційна модель грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Сектори прямого й опосередкованого фінансування.

Структура грошового ринку. Ринок позичкових зобов'язань, ринок цінних паперів, валютний ринок. Фондовий ринок, ринок банківських кредитів, ринок послуг небанківських фінансово-кредитних установ. Ринок грошей та ринок капіталів.

Попит на ринку грошей. Поняття попиту на гроші. Цілі та мотиви попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.

Пропозиція на ринку грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори впливу на пропозицію грошей.

Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та процент. Вплив на ринок змін у пропозиції грошей та у попиті на них.

Ключові слова: грошовий ринок, модель грошового ринку, попит на гроші, пропозиція грошей, модель грошового ринку.

Література: [1-6; 9; 10].

Змістовий модуль 2. Механізм функціонування грошової системи

Тема 5. Грошові системи

Грошова система. Сутність, призначення та структура грошової системи. Елементи національної грошової системи.

Види грошових систем та їх еволюція. Системи металевих та паперово-кредитного обігу. Ринкові та неринкові грошові системи. Відкриті та закриті грошові системи. Регульовані та саморегульовані грошові системи.

Необхідність створення грошової системи. Створення та розвиток грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні.

Платіжні системи. Платіжні інструменти. Організаційна структура платіжної системи. Якісні характеристики платіжної системи.

Монетарна політика – ключовий механізм грошової системи. Методи державного регулювання грошового обороту та грошового ринку.

Ключові слова: грошова система, національна грошова система, металевий кредитний обіг, паперовий кредитний обіг, платіжна система, платіжний інструмент, монетарна політика.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 6. Інфляція і стабілізація грошового обігу

Сутність та форми прояву інфляції. Види інфляції за формою прояву; за темпами знецінення грошей; за чинниками, що спричиняють інфляційний процес. Вимірювання інфляції. Закономірності інфляційного процесу. Причини інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Методи державного регулювання інфляції. Кейнсіанський підхід до регулювання інфляції. Дефляційна політика. Політика доходів. Заходи антиінфляційної політики ринкового спрямування.

Особливості інфляційного процесу в Україні.

Ключові слова: інфляція, інфляційна політика, інфляційний процес, державне регулювання інфляції, дефляція, дефляційна політика, антиінфляційна політика.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 7. Валютний ринок і валютні системи

Сутність валюти та валютних відносин. Види валюти. Конвертованість валют.

Основи функціонування валютного ринку. Суть, об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Попит, пропозиція та ціна на валютному ринку. Структура та класифікація валютного ринку. Чинники впливу на кон'юнктуру валютного ринку. Функції валютного ринку. Сутність та види валютних операцій. Характеристика конверсійних валютних операцій.

Валютний курс. Сутність та економічна основа валютного курсу. Фактори впливу на валютний курс. Режими валютних курсів. Регулювання валютних курсів.

Валютні системи. Поняття та види валютних систем. Валютна система України: структура, особливості формування. Європейська валютна система. Світова валютна система.

Валютне регулювання як складова валютної політики. Поняття та напрями валютної політики. Сутність та методи валютного регулювання. Валютні обмеження. Курсова політика. Облікова (дисконтна) політика. Валютні інтервенції (девізна політика). Регулювання сальдо платіжного балансу. Формування та використання золотовалютних резервів.

Ключові слова: валюта, валютні відносини, валютний курс, валютна система, валютне регулювання, валютна політика, золотовалютний резерв.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 8. Грошові реформи

Грошова реформа як складовий елемент антиінфляційних заходів. Сутність грошової реформи. Види грошових реформ за глибиною реформаційних заходів, за характером обміну старих грошей на нові, за порядком введення в обіг нових грошей.

Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Ключові слова: грошова реформа, види грошових реформ, проведення грошових реформ.

Література: [1-3; 5; 10].

Змістовий модуль 3. Теоретичні основи функціонування кредиту

Тема 9. Формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика

Загальна характеристика формування пропозиції грошей та структури грошової бази. Формування центральним банком грошової бази. Грошово-кредитний мультиплікатор та вплив центрального і комерційних банків на його рівень. Вплив небанківських інституцій на грошовий мультиплікатор. Вплив уряду та державного бюджету на пропозицію грошей. Узагальнення процесу формування пропозиції грошей та роль грошово-кредитної політики.

Суть і цілі грошово-кредитної політики. Цільова спрямованість грошово-кредитної політики. Передавальний механізм та ефективність грошово-кредитної політики. Типи грошово-кредитної політики. Місце і роль грошово-кредитної політики в загальній економічній політиці держави. Особливості визначення і формування грошово-кредитної політики в Україні. Інструменти реалізації грошово-кредитної політики. Політика рефінансування. Політика обов'язкових резервних вимог. Процентна політика. Політика операцій на відкритому ринку. Монетарні інструменти прямої дії.

Ключові слова: пропозиція грошей, структура грошової бази, грошово-кредитний мультиплікатор, грошово-кредитна політика, інструменти реалізації грошово-кредитної політики.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 10. Необхідність та сутність кредиту

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Методи перерозподілу коштів у процесі відтворення, їхні відмінності та сфера використання.

Економічні чинники розвитку кредиту та особливості їх прояву в різних галузях народного господарства.

Суть кредиту. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Кредит як форма суспільних відносин.

Позичковий капітал та кредит. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Економічна основа, стадії та закономірності руху кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин.

Ключові слова: кредит, еволюція розвитку кредиту, позичковий капітал, стадії кредиту, рух кредиту, кредитні відносини.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 11. Види, форми та функції кредиту

Види та форми кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги та недоліки кожної з форм. Види кредиту. Характеристика окремих видів кредиту: банківського, державного, комерційного, міжнародного, споживчого.

Основні напрями прояву ролі кредиту в ринковій економіці.

Розвиток кредитних відносин у перехідній економіці України. Відновлення комерційного кредиту та фактори, що гальмують його розвиток. Труднощі розвитку банківського кредиту. Еволюція державного та споживчого кредиту.

Банківський кредит як переважний вид кредиту. Принципи банківського кредитування. Економічні межі кредиту. Поняття меж кредиту, причини та наслідки їх порушення. Кредитні відносини та інфляція.

Ключові слова: види кредиту, форми кредиту, банківський кредит, економічні межі кредиту, кредитні відносини.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 12. Теоретичні засади процента

Позичковий процент. Сутність та вимірники процента. Економічні межі руху та фактори зміни ставки процента. Теорія вибору портфеля активів. Поведінка ринкових процентних ставок. Ризикова та строкова структура процентних ставок. Способи нарахування процентів. Функції та роль процента.

Ключові слова: позичковий процент, економічні межі ставки процента, структура процентних ставок, нарахування процента.

Література: [1-6; 9; 10].

Змістовий модуль 4. Фінансово-кредитна система, характеристика її елементів

Тема 13. Фінансові посередники на грошовому ринку

Фінансові посередники як суб'єкти грошового ринку, їх участь у інвестиційних процесах. Схема взаємовідносин між базовими суб'єктами грошового ринку та фінансовими посередниками. Поняття кредитної системи, підходи до її визначення.

Кредитна система як елемент інфраструктури грошового ринку. Складові елементи кредитної системи та їх загальна характеристика. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх відмінності від банків, економічне призначення, види, функції, роль.

Небанківські фінансово-кредитні установи (посередники): особливості їх створення та функціонування. Види, функції і роль фінансово-кредитних посередників. Міжбанківські об'єднання. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні.

Ключові слова: фінансові посередники, кредитна система, небанківські фінансово-кредитні установи, міжбанківські об'єднання.

Література: [1-6; 9; 10].

Тема 14. Центральний банк

Призначення центрального банку. Причини створення центральних банків та особливості їх діяльності у сучасних умовах. Організаційно-правовий статус

центрального банку.

Функції та основні напрями діяльності центрального банку. Функції центрального банку. Основні напрями діяльності центрального банку: емісійний центр держави, банк банків, орган банківського регулювання та нагляду, банкір і фінансовий агент уряду, провідник монетарної політики. Національний банк України – центральний банк держави. Особливості становлення НБУ. Принципи функціонування НБУ. Функції та операції НБУ.

Ключові слова: центральні банки, кредитна система, банківська система, Національний банк України, грошово-кредитна політика, функції Національного банку України.

Література: [1-4; 7; 8].

Тема 15. Комерційні банки

Комерційні банки: поняття, призначення, класифікація. Походження та розвиток комерційних банків. Основи організації та особливості діяльності комерційних банків.

Операції та послуги комерційних банків. Сутність та класифікація банківських операцій. Пасивні операції комерційних банків. Активні операції банків. Банківські послуги: поняття, класифікація, характеристика.

Стабільність банків і механізм її забезпечення. Економічні нормативи діяльності комерційних банків. Прибутковість як елемент банківської стабільності.

Становлення та розвиток комерційних банків в Україні.

Ключові слова: комерційний банк, банківські операції, активні операції банку, пасивні операції банку, стабільність банків, банківська система.

Література: [1-4; 7; 8].

Тема 16. Міжнародні валютно-кредитні організації

Причини виникнення і мета діяльності міжнародних валютно-кредитних установ, їх класифікація. Суб'єкти та види офіційної міжнародної допомоги розвитку. Особливості організації та механізми функціонування Міжнародного валютного фонду.

Структура групи всесвітнього банку. Особливості створення, організації, фінансування та характер діяльності Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної асоціації розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Багатосторонньої агенції гарантування інвестицій і Міжнародного центру врегулювання інвестиційних суперечок.

Регіональні банки розвитку: причини заснування, особливості діяльності та відмінність від Міжнародного банку реконструкції та розвитку.

Ключові слова: міжнародна валютно-кредитна установа, Міжнародні фінансові відносини, Міжнародний валютний фонд, міжнародні розрахунки

Література: [1-6; 9; 10].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень

Для оцінювання рівня знань студентів при вивченні дисципліни використовується 12-бальна шкала.

Початковий рівень навчальних досягнень

1 бал - студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями; може відтворити 2-3 події; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш ніж 20% від загальної кількості тестів.

2 бали - студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями. Виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні; може усно відтворити кілька термінів, явищ; повинен вибрати вірний варіант відповіді (на рівні "так – ні"; частково визначає послідовність подій; може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; розрізняє окремі події та явища без зв'язку між ними; виконує 20% від загальної кількості тестів.

3 бали - студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами; відсутні сформовані уміння і навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.

Середній рівень навчальних досягнень

4 бали - студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; має початковий рівень знань; описує події без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити логіку та хронологію подій, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником, документами; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45% від загальної кількості тестів.

5 балів - студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; знає більше половини навчального матеріалу, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні категорії; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді схему; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує 55% від загальної кількості тестів.

6 балів - студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити

висновки; виправляти допущені помилки; самостійно дає більшість визначень, самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події та явища і робить певні висновки; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, володіє хронологією подій; користується додатковими джерелами (хрестоматія, журнально-газетні публікації, комп'ютерні програми, Інтернет); виконує 65% від загальної кількості тестів.

Достатній рівень навчальних досягнень

7 балів - студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних суджень; правильно відтворює логіку подій, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, аналізує явища, оцінює діяльність організації, наводить власні приклади на підтвердження висловленої думки; самостійно викладає матеріал теми, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами інформації; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75% від загальної кількості тестів.

8 балів - студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал в стандартних ситуаціях; логічно висвітлює події; формулює і чітко аргументує власну думку; здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацьовувати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; виконує 80% від загальної кількості тестів.

9 балів - студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; вільно оперує вивченим матеріалом, самостійно аналізує та систематизує явища та поняття; знання може застосовувати у змінених, нестандартних ситуаціях; висловлює стандартну аргументацію при оцінці економіко-політичних явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу, але потребує консультації з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85% від загальної кількості тестів.

Високий рівень навчальних досягнень

10 балів - студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; має глибокі та повні знання подій, явищ; може визначити тенденції та протиріччя суспільних процесів; робить аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно складає таблиці та схеми; вирішує творчі завдання; вільно орієнтується у

нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативу; виконує 95% від загальної кількості тестів.

11 балів - студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує отримані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; здатен до самостійного вивчення матеріалу; вміє застосовувати вивчений матеріал для винесення власних аргументованих суджень в практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний підготувати за підтримки викладача виступ на студентську наукову конференцію; самостійно знаходить інформацію (наукова література, мас-медіа, Інтернет, мультимедійні програми тощо); вільно оперує термінологією; вирішує проблемні завдання; виконує 100% від загальної кількості тестів.

12 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання; має системні знання, вміє їх самостійно набувати, представляє власні неординарні судження щодо організаційних процесів та явищ; користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу; самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; активно використовує знання в практичній діяльності.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Виконання самостійної роботи включає підготовку розгорнутого повідомлення за темою. Перелік тем:

1. Наукові погляди на походження, сутність та вартість грошей.
2. Форми грошей та їх якісні властивості.
3. Функції грошей: сутність та взаємозв'язок.
4. Роль грошей у ринковій економіці.
5. Методологічні основи кількісної теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей.
6. Трансакційний варіант кількісної теорії І. Фішера.
7. Кембриджська версія кількісної теорії грошей.
8. Внесок Дж. М. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей.
9. Сучасний монетаризм як напрям розвитку кількісної теорії грошей.
10. Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез у теорії грошей.
11. Сутність, економічна основа та структура грошового обороту.
12. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування.
13. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати. Грошова база.
14. Швидкість обігу грошей: поняття та фактори, що її визначають.
15. Закон грошового обігу
16. Механізм зміни маси грошей в обороті (первинна та вторинна емісія,

грошово-кредитний мультиплікатор).

17.Сутність, особливості функціонування, інституційна модель та структура грошового ринку.

18.Поняття та мотиви попиту на гроші. Чинники впливу на попит на гроші.

19.Пропозиція грошей: поняття та чинники впливу на її формування.

20.Графічна модель грошового ринку.

21.Сутність, класифікація та структура грошових систем.

22.Характеристика грошових систем металевого та паперово-кредитного обігу.

23.Створення та розвиток грошової системи України.

24.Грошово-кредитна політика центрального банку: сутність, типи, цілі.

25.Інструменти грошово-кредитної політики.

26.Проблема монетизації бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту.

27.Сутність, види, вимірювання, причини інфляції.

28.Соціально-економічні наслідки інфляційних процесів та методи державного регулювання інфляції.

29.Особливості інфляційного процесу в Україні.

30.Сутність та види грошових реформ.

31.Особливості проведення грошової реформи в Україні.

32.Сутність валюти та валютних відносин. Класифікація валюти.

33.Загальні засади функціонування валютного ринку.

34.Поняття та економічна основа валютних курсів. Режими валютних курсів.

Чинники впливу на валютний курс та механізм його регулювання.

35.Функції та операції валютного ринку.

36.Поняття та класифікація валютних систем.

37.Національна валютна система: поняття, елементи.

38.Еволюція світової валютної системи.

39.Розвиток європейської валютної системи.

40.Сутність та методи валютного регулювання.

41.Сутність та структура кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту.

42.Теоретичні концепції кредиту.

43.Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.

44.Форми та види кредиту.

45.Загальна характеристика банківського, міжгосподарського, споживчого, державного, міжнародного кредиту.

46.Економічні межі кредиту та наслідки їх порушення.

47.Функції кредиту та його роль у розвитку економіки.

48.Розвиток кредитних відносин в Україні в перехідний період.

49.Позичковий процент: сутність, функції та роль у суспільстві.

50.Сутність, призначення та види фінансового посередництва.

51.Економічна сутність та функції банків.

52.Сутність, принципи побудови та функції банківської системи. Особливості побудови банківської системи України.

53.Механізм забезпечення стабільності банківської системи та банківської діяльності.

54.Призначення, роль, класифікація та характеристика небанківських фінансово-кредитних установ. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні.

55.Прийчини, шляхи створення та організаційно-правовий статус центральних банків.

56.Основні напрями діяльності центральних банків у сучасних умовах.

57.Національний банк України – центральний банк держави.

58.Призначення, походження та класифікація комерційних банків. Особливості діяльності комерційних банків в Україні.

59.Класифікація та характеристика операцій банків.

60.Банківські послуги: види, характеристика.

61.Міжнародний валютний фонд: функції, співробітництво з Україною.

62.Світовий банк: цілі, структура, співробітництво з Україною.

63.Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції: загальна характеристика, основні напрями діяльності.

64.Європейський банк реконструкції та розвитку: мета функціонування, пріоритети діяльності в Україні.

65.Банк міжнародних розрахунків: функції та перспективи співпраці з Україною.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи, зокрема, модульний контроль. Проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення певного змістового модулю.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі форми модульного контролю:

- письмова розгорнута відповідь на поставлене питання.
- вирішення тестових і ситуаційних завдань.

Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 12.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни застосовується така форма семестрового контролю як екзамен. Для контролю знань студентів розроблено і затверджено у встановленому порядку екзаменаційні білети, які включають відповіді на тестові завдання, встановлення відповідностей між поняттями і визначеннями, виконання практично-ситуаційних завдань.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Предмет та завдання дисципліни «Гроші і кредит».
2. Товарне виробництво - база існування грошей.
3. Суть грошей як загального еквівалента вартості, як самостійної форми мінової вартості, як форми безпосередньої обмінюваності та речової форми праці.
4. Еволюція грошового товару.
5. Зміст та призначення функції грошей як міри вартості.
6. Зміст та призначення функції грошей як засобу утворення скарбів і накопичень.
7. Зміст та призначення функції грошей як засобу платежу.
8. Функція світових грошей.
9. Сутність та економічна основа грошового обігу.
10. Модель грошового обігу.
11. Грошові потоки та їх балансування.
12. Рух грошей в безготівковій формі.
13. Принципи організації безготівкових розрахунків.
14. Форми безготівкових розрахунків.
15. Грошова маса, грошова база та грошові агрегати.
16. Швидкість обертання грошей.
17. Підпорядкування наявного готівкового обігу об'єктивному закону грошового обертання.
18. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.
19. Сектори фінансування грошового ринку.
20. Структура грошового ринку.
21. Схема системної структуризації грошового ринку.
22. Попит на гроші.
23. Мотиви попиту.
24. Пропозиція грошей.
25. Чинники зміни коефіцієнта мультиплікатора
26. Суть грошової системи.
27. Елементи грошової системи.
28. Типи грошової системи.
29. Система металевих обігу.
30. Три різновиди золотого монометалізму: золотомонетний; золотозливковий; золотовалютний.
31. Системи паперово-кредитного обігу.
32. Характерні риси сучасних грошових систем.
33. Інфляція як наслідок порушень у сфері грошового обороту.
34. Форми інфляції. Наслідки інфляції та антиінфляційна політика.
35. Дефляційна політика (регулювання попиту) та політика доходів.
36. Грошова реформа як засіб радикальних змін грошової системи.
37. Суть валютного ринку та основи його функціонування.
38. Сутність валюти та валютних відносин.
39. Конвертованість валюти.
40. Валютний курс та чинники впливу на нього.

41. Регулювання валютного курсу.
42. Валютна система.
43. Розвиток світової валютної системи.
44. Формування валютної системи України
45. Характеристика складових попиту на гроші (попит на гроші як засіб обігу; попит на гроші як засіб збереження вартості).
46. Характеристика тлумачення суті попиту на гроші у працях Дж. М. Кейнса.
47. Сутність трансакційного (операційного) попиту на гроші.
48. Рівняння попиту на гроші.
49. Механізм формування пропозиції грошей.
50. Державне регулювання грошового обороту та місце в ньому грошово-кредитної політики.
51. Грошово-кредитна політика, її цілі та інструменти.
52. Монетизація бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту в Україні
53. Поняття ролі грошей, її відмінності від функцій грошей та методи дослідження її прояву.
54. Відмінності та переваги монетарної економіки перед бартерною як прояв якісного впливу грошей на економіку.
55. Передавальний механізм впливу грошей на реальну економіку: поняття, структура, характеристика окремих каналів.
56. Особливості передавального механізму в трансформаційній економіці України.
57. Основні теорії грошей та їх представники.
58. Характеристика теорії виникнення та розвитку грошових відносин.
59. Металістична теорія грошей.
60. Номіналістична теорія грошей.
61. Кількісна теорія грошей.
62. Дж. Кейнс і його внесок у кількісну теорію грошей.
63. Сучасний монетаризм.
64. Цілі монетарної політики.
65. Грошово-кредитна політика України у світлі грошових теорій.
66. Сутність та структура кредиту. \
67. Теорії кредиту: натуралістична та капіталотворча.
68. Стадії та закономірності руху кредиту.
69. Принципи кредитування.
70. Функції кредиту.
71. Класифікація кредиту.
72. Роль кредиту в розвитку економіки.
73. Розвиток кредитних відносин в Україні.
74. Сутність та вимірники процента. Чинники, що впливають на розмір процентної ставки.
75. Поведінка ринкових процентних ставок.
76. Функції та види позичкового проценту.
77. Способи нарахування процентів.

78. Сутність, призначення та види фінансового посередництва.
79. Банки як провідні інституції фінансового посередництва. Функції банків.
80. Небанківські фінансово-кредитні установи.
81. Призначення та класифікація комерційних банків.
82. Походження та розвиток комерційних банків.
83. Банківська діяльність як галузь економіки, її організація та регулювання.
84. Стабільність банків та механізм її забезпечення.
85. Призначення, роль та основи організації центрального банку.
86. Походження та розвиток центральних банків.
87. Незалежний статус центральних банків.
88. Функції центрального банку.
89. Становлення та система управління НБУ.
90. Грошово-кредитна політика НБУ.
91. Європейська система центральних банків.
92. Інтеграційні процеси та створення міжнародних фінансово-кредитних установ.
93. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні.
94. Світовий банк.
95. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції.
96. Європейський банк реконструкції та розвитку.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Гроші та кредит»

Разом: 120 год., лекції – 32 год., семінарські – 24 год., самостійна робота – 56 год.,
модульний контроль – 8 год.

Модулі	Назва модуля	Максимальна кількість балів за заняття	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Види поточного контролю
Змістовий модуль I	Теоретичні основи грошей	12 балів	Тема 1. Сутність і функції грошей	Тема 1. Сутність і функції грошей	Модульна контрольна робота 1 (12 балів)
			Тема 2. Теорії грошей та грошово-кредитного регулювання	Тема 2. Теорії грошей та грошово-кредитного регулювання	
			Тема 3. Грошовий оборот і грошова маса	Тема 3. Грошовий оборот і грошова маса	
			Тема 4. Грошовий ринок	Тема 4. Грошовий ринок	
Змістовий модуль II	Механізм функціонування грошової системи	12 балів	Тема 5. Грошові системи	Тема 5. Грошові системи	Модульна контрольна робота 2 (12 балів)
			Тема 6. Інфляція і стабілізація грошового обігу	Тема 6. Інфляція і стабілізація грошового обігу	
			Тема 7. Валютний ринок і валютні системи	Тема 7. Валютний ринок і валютні системи	
			Тема 8. Грошові реформи	Тема 8. Грошові реформи	
Змістовий модуль III	Теоретичні основи функціонування кредиту	12 балів	Тема 9. Формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	Тема 9. Формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика	Модульна контрольна робота 3 (12 балів)
			Тема 10. Необхідність та сутність кредиту	Тема 10. Необхідність та сутність кредиту	
			Тема 11. Види, форми та функції кредиту	Тема 11. Види, форми та функції кредиту	
			Тема 12. Теоретичні засади процента	Тема 12. Теоретичні засади процента	
Змістовий модуль III	Фінансово-кредитна система, характеристики її елементів	12 балів	Тема 13. Фінансові посередники на грошовому ринку	Тема 13. Фінансові посередники на грошовому ринку	Модульна контрольна робота 4 (12 балів)
			Тема 14. Центральний банк	Тема 14. Центральний банк	
			Тема 15. Комерційні банки	Тема 15. Комерційні банки	
			Тема 16. Міжнародні валютно-кредитні організації	Тема 16. Міжнародні валютно-кредитні організації	

8. Рекомендована література

Базова література

1. Вовчак О. Д., Бучко І. Є., Костак З. Р. Гроші та кредит : навч. посіб. ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, ВНЗ УКООПСПІЛКИ, Львівська комерційна академія. К. : Центр учбової літератури, 2017. 424 с.
2. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навч. посіб. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
3. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с

Додаткова література

4. Алексеев І. В., Бондарчук М. К. Гроші та кредит : навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 216 с.
5. Гурова К. Д., Шелест О. Л., Колупаєва І. В. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України, Харківський торговельно економічний інститут КНТЕУ. Харків : Світ Книг, 2016. 671 с.
6. Ільчук П. Г., Коць О. О., Кондрат І. Ю., Ярошевич Н. Б. Гроші та кредит : підруч. Львів : Видавець ПП Сорока Т. Б., 2016. 412 с.
7. Копилюк О. І., Музичка О. М. Банківські операції : навч. посіб. 2-е вид., виправл. і доп. К. : Центр учбової літератури, 2018. 536 с.
8. Прасолова С. П., Вовченко О. С. Банківські операції : навч. посіб. та практ. ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, ВНЗ УКООПСПІЛКИ “Полтавський університет економіки і торгівлі”. К. : Центр учбової літератури, 2017. 568 с.
9. Черкашина К.Ф., Сисоєва Л. Ю. Гроші і кредит : в схемах та таблицях : навч. посіб. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 214 с.
10. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2018. 416 с.

9. Додаткові ресурси

1. Законодавчі документи. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України. URL : <https://www.minfin.gov.ua/>
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України URL : <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
4. Державне казначейство України. URL : <http://treasury.gov.ua/>
5. Фінанси України : Науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал Державної навчально-наукової установи “Академія фінансового управління”. URL : <http://finukr.org.ua/>
6. Гроші : всеукраїнський журнал. URL : <http://dengi.ua/>
7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>